

Jaarstukken 2017

Onderlinge Verzekeringsmaatschappij

'De Onderlingen' U.A.

Inhoud

1. Verslag van de Directie	3
2. Risicomanagement	9
3. Verslag Raad van Commissarissen.....	14
4. Jaarrekening	16
Balans per 31 december 2017.....	21
Winst-en Verliesrekening 2017	23
Toelichting Balans.....	26
Toelichting W&V	37
Marktwaaarde balans.....	41
Overige informatie.....	44
Overige gegevens.....	45
Controle verklaring Accountant	46

1. Verslag van de Directie

1.1 Algemeen

Het doel van de Onderlinge Verzekeringsmaatschappij De Onderlingen U.A. (vanaf hier De Onderlingen) is het met haar leden en ten behoeve van haar leden op onderlinge grondslag sluiten van brandverzekeringen, bemiddelen in andere schadeverzekeringen en het verlenen van overige financiële diensten. Winst is een middel en geen doel voor De Onderlingen.

De doelgroep van De Onderlingen zijn particulieren, agrarische ondernemers en het midden- en kleinbedrijf (waaronder ZZP'ers). Het primaire werkgebied van De Onderlingen is de provincie Zuid Holland en Utrecht en dan specifiek de Lopikerwaard en de Krimpenerwaard.

Alle polishouders met een brandverzekering van De Onderlingen zijn ook automatisch lid van De Onderlingen.

De Onderlingen is van nature – en ingegeven vanuit de Onderlinge gedachte door haar leden - een risicomijdende verzekeraar. Dit uit zich op het gebied van gewenst kapitaal, strategie op beleggingen, maar ook in het herverzekeringscontract. Grondgedachte daarbij is het eigen vermogen te beschermen en majeure risico's 'buiten de deur' te houden.

1.2 Organisatie en werkzaamheden 2017

De Onderlingen kent een structuur met een Directie en een Raad van Commissarissen. De directie bepaalt het bedrijfsbeleid en voert dat ook uit. De Raad van Commissarissen houdt daar toezicht op. De organisatiestructuur is in de basis in 2017 ongewijzigd.

De jaarrekening over het boekjaar 2017 is opgesteld onder de verantwoordelijkheid van de directie en is goedgekeurd door de Raad van Commissarissen. Bij De Onderlingen wordt decharge verleend door de Ledenraad van De Onderlingen, die een financiële commissie heeft ingericht ter voorbereiding daarvan.

De directie is positief over de samenwerking tussen de directieleden onderling. Ook de samenwerking en interactie met de Raad van Commissarissen kan als goed bestempeld worden. Jaarlijks - eens in de 3 jaar ook met externe ondersteuning - wordt deze samenwerking geëvalueerd d.m.v. een zelfevaluatie.

In het afgelopen jaar heeft de directie – voortbordurend op de activiteiten uit 2016 – verdere stappen gemaakt op een aantal terreinen en zijn er een paar belangrijke onderzoeken gedaan.

In 2017 is gekeken naar de concurrentiepositie van De Onderlingen in vergelijking met de markt. Uit dat onderzoek is naar voren gekomen dat De Onderlingen zowel op kostenratio's als schaderatio's beter presteert dan de markt. Ook op premieniveau kan De Onderlingen de concurrentie aan en dat is de bevestiging dat de in het verleden ingeslagen weg om kosten te verlagen (een belangrijke pijler ook voor de fusie in 2014) zijn vruchten heeft afgeworpen. Op het gebied van omzet (provisie en brandpremie) zien we dat De Onderlingen nog achtergebleven is op de markt. De aandacht aan de interne organisatie (voldoen aan wet- en regelgeving, het schonen van de portefeuille alsmede het fuseren van drie organisaties) heeft niet bijgedragen aan de omzetgroei van De Onderlingen.

Tevens hebben de directie en de RvC stilgestaan bij het verdienmodel van De Onderlingen. Wij hebben kritisch gekeken wat de voor- en nadelen zijn van het zijn van bemiddelaar, verzekeraar en de combinatie van die twee. De conclusie die daaruit getrokken is dat het zijn van verzekeraar én bemiddelaar veel voordelen biedt voor onze leden. Financieel staat De Onderlingen er goed voor en de huidige concurrentiepositie is goed te noemen. De focus voor de komende jaren zal zijn om de omzet te vergroten. Daarbij heeft De Onderlingen op een aantal onderwerpen ook de leden – in de vorm van de ledenraad – geconsulteerd.

In 2016 is er al veel werk verzet om Compliance naar een hoger niveau te brengen. De Compliance functie (en risicomanagementfunctie) is in de loop van 2017 uitbesteed aan een professionele partij. De nulmetingen die uitgevoerd zijn door deze partij geven het beeld dat De Onderlingen een prima uitgangspunt heeft voor de toekomst. In 2018 zal de invulling van de rol van de externe compliance- en risicofunctie verder ingebed worden in de organisatie.

In 2017 heeft De Onderlingen haar herverzekeringsconstructie geëvalueerd. Dat heeft geleid tot een aanpassing van het herverzekeringscontract voor 2018. Op basis van een aantal voorstellen van de herverzekeraar zijn impact-analyses gemaakt op resultaat en aan te houden kapitaal en heeft de directie – met input van de risicofunctie en de RvC – het besluit genomen om van iedere schade zelfstandig meer risico te lopen. Verderop daarover meer.

In 2017 is de IT-infrastructuur onder de loep genomen. Er is een GAP-analyse gemaakt naar de functionele wensen en de wensen op het gebied van beveiliging en overige risicomitigatie. Op basis van dat onderzoek zijn verbeteringen in het landschap doorgevoerd.

In 2017 is tevens een vervolg gegeven aan de cultuur van de organisatie en haar medewerkers. De coaching van medewerkers heeft een belangrijke rol gehad in 2017 om de organisatie verder klaar te stomen voor de toekomst.

1.3 Herverzekering

Ter bescherming van het eigen vermogen en ter afdekking van verzekerde risico's heeft De Onderlingen een herverzekeringscontract met de SOBH. Dit contract was in 2017 een Quota Share contract met een eigen behoud van 20% en een stop-loss van 130%. Dit contract is behoudend. Een beperkt eigen risico en een stop-loss zorgen voor beperkte risico's voor De Onderlingen. Jaarlijks evalueert de directie dit contract en beoordeelt of deze marktconform is en nog steeds aansluit bij het risicoprofiel van De Onderlingen. Uiteraard wordt daarbij ook vooruit gekeken. Op basis van een uitgebreide analyse is voor 2018 – het contract heeft een duur van 1 jaar - het eigen behoud percentage verhoogd naar 30%.

1.4 Resultaat

Het resultaat in 2017 is € 453.616 positief. Ten opzichte van 2016 is het een aanzienlijke verbetering van het resultaat. In 2016 heeft De Onderlingen – om diverse redenen aanzienlijke – eenmalige kosten gemaakt.

Opbrengsten

De bruto-premie is in 2017 uitgekomen op € 2.963.246 en daarmee 4,3% afgenomen ten opzichte van 2016 (€ 3.097.187). Hier zien we een afname in het aantal klanten van De Onderlingen. De Onderlingen is er van overtuigd dat met de juiste aandacht – waarvoor in 2017 de basis gelegd is - een opwaartse lijn gevonden kan worden in de komende jaren.

Het resultaat uit bemiddeling is in 2017 uitgekomen op € 661.274 en ten opzichte van 2016 met 8,6% (€ 723.342) afgenomen. Afnemende klantenaantallen en dalende lijn in provisie per polis – ingegeven door aanpassingen in het verdienmodel (voor het intermediair) bij maatschappijen – zijn debet aan deze daling. De belangrijkste afname zit echter op de afname van de omzet op advies van complexe producten (met name hypotheek). Uit een rentabiliteitsanalyse is de conclusie getrokken dat we deze dienst niet meer zelf wilden leveren. De opbrengsten nemen op deze post dus af, maar de kosten nemen meer af. De Onderlingen verwacht dat de komende jaren de druk op provisie verder toe zal nemen. Naast uiteraard een commerciële focus gaan we in 2018 verder kijken naar het verbeteren van de processen om daarmee een bijdrage te leveren aan de klanttevredenheid en verbetering van de rentabiliteit. In 2018 zullen we – voor het bemiddelingsbedrijf – ook gaan verkennen of een andere wijze van vergoeding voor de diensten wenselijk en mogelijk is.

In 2017 is de deelneming in de SOM bewust afgebouwd. Het gevolg daarvan is dat ook de jaarlijkse dividenduitkering daarmee aanzienlijk minder is geworden/gaat worden. In 2017 is dit nog gecompenseerd door een – eerste keer in decennia en dus onverwachte - winstuitkering van de herverzekeraar (SOBH).

Kosten

Het totaal uitgekeerde schadebedrag – zonder rekening te houden met herverzekering was in 2017 € 725.213. Dit is aanzienlijk lager dan 2016 (€ 1.461.689). We zien de laatste jaren de schaderatio's verbeteren. Het ingezette beleid – dat ook leden gekost heeft – om van de slechtere risico's afscheid te nemen lijkt daarmee een goede keuze geweest te zijn. Ondanks dat het minder premie-inkomsten heeft opgeleverd, is het netto resultaat – louter op dit punt – verbeterd.

De bedrijfskosten zijn in 2017 lager dan in 2016. Dit was ook te verwachten. Een aanzienlijk deel van deze afname is toe te rekenen aan eenmalige kosten in 2016. Met name het vertrek van de financieel directeur heeft er voor gezorgd dat er aanzienlijke kosten gemaakt moesten worden om – naast de wervingskosten voor een nieuwe directeur - tijdelijke ondersteuning in te huren.

De solvabiliteit per 31 december 2017 is ruim boven de interne norm (na aanpassing van het herverzekeringscontract voor het jaar 2018) en de wettelijke vereisten. De directie is content met de huidige stand van het vermogen.

Voor 2018 verwacht de directie geen (grote) financieringsvraagstuk te hebben en zal de kasstroom – naar verwachting – ruim voldoende zijn.

1.5 Deelnemingen

In 2017 heeft – net als in eerder jaren - de Belangenbehartiging De Waarden B.V. een uitkering gedaan aan leden van voorheen De Waarden van in totaal € 110.000. Er zijn geen stortingen/uitkeringen gedaan vanuit de Belangenbehartiging Lek & IJssel.

De deelneming in de SOM is in 2017 – mede om het concentratierisico terug te brengen – gereduceerd van 18,97% naar 10%.

1.6 Risicomanagement en Compliance

In 2017 heeft de directie periodiek de compliance- en risk documenten besproken met het Audit Committee. In het kader van risicomanagement is het risicoregister geactualiseerd en besproken met het Audit Committee en de RvC.

De externe compliance functie heeft als taak om nieuwe wet- en regelgeving tijdig te signaleren en te initiëren dat dit geïmplementeerd wordt. De wettelijk verplichte interne auditfunctie is ingericht en heeft tot taak te beoordelen of de interne beheersmaatregelen in opzet, bestaan en werking effectief zijn.

In 2017 heeft de nieuwe compliance functie een nulmeting gedaan. De uitkomsten van deze nulmetingen geven het beeld dat De Onderlingen een prima uitgangspunt heeft voor de toekomst. In 2017 heeft De Onderlingen het Handboek administratieve organisatie – waarin alle processen en beleidsstukken zijn opgenomen - helemaal afgerond. De uitkomsten van de nulmeting geven aan dat De Onderlingen nog verdere stappen kan nemen op het gebied van fraude, het verder optimaliseren van het herverzekeringsbeleid en het verder inrichten van de Risicomanagementfunctie. Dat laatste is inherent aan het uitbesteden van deze functie.

Het risicobeleid van De Onderlingen wordt door de RvC vastgesteld en waar nodig bijgesteld. Zij monitort de uitvoering door de directie en draagt er zorg voor dat het risicobeheer zodanig is ingericht dat de RvC tijdig op de hoogte is van materiële risico's die de maatschappij loopt, zodat deze beheerst kunnen worden. Het kapitaalbeleid -waarin de maatregelen zijn vastgelegd die worden genomen als zich extreme situaties in de financiële positie van de maatschappij voordoen – wordt jaarlijks goedgekeurd door de Ledenraad.

De Onderlingen zal begin 2018 vervolgwerkzaamheden doen om te voldoen aan de nieuwe privacy wetgeving die in mei 2018 van kracht wordt.

Het grootste risico - vanuit de solvabiliteitskapitaal berekening, maar ook vanuit het eigen risicoregister - voor De Onderlingen ligt op de marktrisico's. De – in omvang aanzienlijke - deelneming in de SOM was daarin de belangrijkste variabele. Om die reden heeft De Onderlingen de omvang van deze deelneming terug gebracht van 18,97% naar 10%. In 2018 zal een deel van de vrijgekomen middelen gebruikt worden om edelmetaal aan te schaffen.

Het verzekeringstechnische risico is – in omvang - voor De Onderlingen het tweede grootste risico. Dit risico is inherent aan het zijn van verzekeraar. Dit risico wordt gemitigeerd door een behoudend herverzekeringscontract die aan de bovenkant afgetopt is door een stop-loss van 130% van de eigen behoud premie. Alhoewel de schadelastcijfers van De Onderlingen een positieve ontwikkeling laten zien is het statistisch altijd mogelijk dat de stop-loss een keer geraakt kan worden. Dit kan bij een exceptioneel grote storm of bij een aantal grote branden het geval zijn. Het maximale risico in de begroting voor het nieuwe jaar indien de stop-loss geraakt zou worden, bedraagt afgerond een resultaat van € 624.000 negatief. In het kapitaalbeleid is rekening gehouden met deze statistische mogelijkheid. De Onderlingen heeft rekening gehouden met een buffer waarbij drie keer het raken van de stop-loss nog prima gedragen kan worden.

Voor een verdere uiteenzetting van de risico's verwijzen wij u naar hoofdstuk 2 in dit document.

1.7 Gedragscodes

De Corporate Governance Code bestaat formeel niet meer en is verankerd in de wet. Alhoewel De Onderlingen als kleine organisatie formeel geen verplichting heeft om in het jaarverslag een toelichting op dat vlak te geven, staan we toch stil – in het kader van de transparantie – bij een aantal onderwerpen dienaangaande.

De Raad van Commissarissen bestaat (2017) uit vier personen die door de Ledenraad en de Algemene Ledenvergadering zijn benoemd. Voorafgaand aan hun benoeming zijn alle commissarissen door De Nederlandsche Bank op geschiktheid getoetst. Hiermee voldoet de samenstelling van de RvC aan alle eisen van deskundigheid, complementariteit, en diversiteit.

Met een programma van permanente educatie wordt ervoor gezorgd dat dit ook in de toekomst zo blijft. Iedere commissaris neemt deel aan het educatieprogramma. Voor hun werkzaamheden ontvangen de commissarissen een vergoeding die door de Ledenraad is vastgesteld.

De directie bestaat uit twee personen die door de RvC zijn benoemd. Voorafgaand aan hun benoeming zijn de directeuren door De Nederlandsche Bank op geschiktheid getoetst. Hiermee voldoet de samenstelling van de directie aan alle eisen van deskundigheid, diversiteit en complementariteit. Met een programma van permanente educatie wordt ervoor gezorgd dat dit ook in de toekomst zo blijft. Iedere directeur neemt deel aan het educatieprogramma en alle PE punten die voor nodig zijn voor het behouden/actueel houden van de vakdiploma's zijn behaald. Voorafgaand aan het jaar wordt bepaald welke opleidingen door de directie in het kader van permanente educatie gevolgd gaan worden.

Voor alle medewerkers van De Onderlingen die zich bezig houden met het primaire klantproces is er een Permanent Actueel programma, waarin geborgd is dat de vakinhoudelijke kennis op niveau is en blijft. Alle medewerkers zijn per balansdatum Permanent Actueel.

Zowel de directie als de RvC leden hebben een moreel ethische verklaring afgelegd (De Eed). Iedere medewerker krijgt bij aanvang van het dienstverband de gedragscodes als leidraad voor zijn of haar handelen ter beschikking gesteld.

Het beloningsmodel van de directie en overige medewerkers kan als zorgvuldig, beheerst en duurzaam worden aangemerkt. Er worden geen vooraf afgesproken variabele beloningen toegekend binnen De Onderlingen. Dit geldt zowel voor de directie als de medewerkers van De Onderlingen. Wel staat het De Onderlingen open om - afhankelijk van het financieel resultaat – te beoordelen of een zeer beperkte extra beloning gegeven kan worden.

1.8 Gebeurtenissen na balansdatum

Voor zover ons bekend hebben er geen noemenswaardige gebeurtenissen na balansdatum plaatsgevonden.

1.9 Toekomstverwachtingen en dankwoord

Door kennis van de markt, de omgeving en de klant kunnen wij als organisatie onze leden het maatwerk leveren, daar waar de concurrent juist naar standaardisatie wil gaan. De afgelopen periode hebben wij als organisatie hard gewerkt aan het optimaliseren van de bestaande (klantgerichte)processen, het investeren in personeel en is er vooral gekeken naar de kwaliteit van de portefeuille en dienstverlening. Concreet betekent dit dat De Onderlingen klaar is voor de toekomst. De toekomst waarin De Onderlingen een duidelijke positie heeft verworven door vast te houden aan de historie en het bestaansrecht.

De vooruitzichten van De Onderlingen zijn in de basis goed. Financieel – en qua concurrentie - is er een goede uitgangspositie. De verzekeringsmarkt is sterk in ontwikkeling en de hele sector is in een zwaardere periode beland. Toch denkt De Onderlingen daarin wel een plek te hebben.

Het werkgebied van De Onderlingen kent een beperkte concurrentie. Banken hebben in 2017 een groot deel van hun kantoren gesloten in het werkgebied van De Onderlingen. Andere aanbieders maken keuzes voor wat betreft de wijze van dienstverlening. Dit biedt kansen voor De Onderlingen. Dit - in combinatie met potentie die aanwezig is in de huidige portefeuille - biedt voldoende mogelijkheden voor De Onderlingen om te groeien.

In 2018 zullen we concreet onderzoeken hoe de toekomstige diensten en de financiering daarvan – bijvoorbeeld mogelijk in de vorm van abonnementen – er uit moet komen te zien.

In 2018 verwacht De Onderlingen geen grote investeringen te gaan doen. Qua personele bezetting verwacht De Onderlingen de komende jaren door te gaan in een nagenoeg gelijke tred.

Wat De Onderlingen doet en waar we staan was niet mogelijk geweest zonder inzet van velen. Niet alleen zijn wij de medewerkers en de RvC, maar ook de ledenraad, de ALV en vooral onze klanten dankbaar voor de inzet en het gegeven vertrouwen.

Schoonhoven, 24 april 2018

Algemeen Directeur

Mw. C.C. de Ruijter

Financieel Directeur

Dhr. M. Boven

2. Risicomanagement

2.1 Risicomanagementvisie

De Onderlingen kent ledenverzekerden en bemiddelingsklanten. Het doel is niet om tot een winstmaximalisatie te komen maar juist om de ledenverzekerden een goede prijs – kwaliteitverhouding te bieden met daarbij een hoge mate van dienstverlening.

Naast het uiteraard voldoen aan Wet- en regelgeving is risicomanagement ook ingericht om risico's die De Onderlingen loopt in kaart te hebben en daar voor De Onderlingen passende beheersmaatregelen op te hebben. De Onderlingen besteedt aandacht en zorg aan een bedrijfsbrede, uniforme en integrale beheersing van risico's die zijn verbonden aan de aard van de maatschappij als schadeverzekeraar.

2.2 Risicobereidheid

De (financiële) bescherming van de ledenverzekerden bij calamiteiten en onvoorziene omstandigheden is de belangrijkste doelstelling van onze coöperatieve maatschappij. De maatschappij streeft daarom naar langjarige continuïteit, waarbij in de slechts denkbare omstandigheden de maatschappij nog minimaal 2 jaar kan opereren. De maatschappij heeft de risicobereidheid door vertaald naar strengere interne solvabiliteitseisen dan de wettelijk geldende solvabiliteitseisen. Dit resulteert dan ook in een behoudende positie ten aanzien van de te lopen strategische, tactische en operationele risico's. De directie hanteert hiervoor een risicomanagementsysteem waarbij alle risico's in beeld zijn en beheerst worden dan wel eventuele restrisco's weloverwogen geaccepteerd worden.

Solvency II Basic

Het toegepaste risicomanagement is geënt op Solvency II Basic (en de daarmee samenhangende) richtlijnen. Deze richtlijnen vertalen zich door in governance, risicomanagement en kapitaalbeheer van de maatschappij. De maatschappij geeft volledig invulling aan de Solvency II Basic aspecten.

2.3 Governance

De directie is verantwoordelijk voor de risicobeheersing van de maatschappij. Minimaal jaarlijks wordt het risicobeheer geëvalueerd en zo nodig aangepast. De RvC houdt toezicht op het risicobeheer en adviseert de directie hierover. De werkzaamheden van de sleutelfuncties worden jaarlijks vooraf afgestemd met de directie en de RvC.

2.4 Kapitaalbeleid

Het kapitaalbeleid geeft duidelijkheid aan leden en toezichthouders over de doelstellingen van de maatschappij omtrent kapitaal en solvabiliteit. In het kapitaalbeleid is tevens opgenomen op welke wijze de monitoring van de solvabiliteit plaatsvindt en welke maatregelen er worden genomen als de solvabiliteitsnorm wordt overschreden. Door de Ledenraad - de vertegenwoordiging van de Algemene Ledenvergadering – is ingestemd met het kapitaalbeleid.

2.5 Risicomanagement en rapportering

Het risicomanagement kent drie “verdedigingslijnes” (3 lines-of-defence model). Binnen de eerste verdedigingslinie is er sprake van een adequate en efficiënte processen om de uit de strategie voortkomende en bijkomende risico’s het hoofd te bieden. Dit gebeurt aan de hand van de vooraf vastgestelde risicobereidheid (normen) van de maatschappij. Voor deze kwalitatieve risicovaststelling maakt de maatschappij gebruik van een risicoanalyse model, dat is ontwikkeld op basis van de Financiële Instellingen Risicoanalyse Methode (FIRM) van De Nederlandsche Bank. Voor de kwantitatieve risicobeoordeling wordt gebruik gemaakt van het standaardformulier. Deze berekent aan de hand van standaardformules een minimum noodzakelijke kapitaalseis (solvabiliteitsnorm). De maatschappij acht dit model passend voor het type risico waaraan zij is blootgesteld.

De tweede verdedigingslinie wordt ingevuld door de sleutelfuncties van risicomanagement en compliance. De risicomanagementfunctie is verantwoordelijk voor het aansporen en uitdagen van adequaat risicomanagement in de gehele organisatie. De compliance functie gaat na of bij de initiatie, implementatie en uitvoering van de strategie de geldende Wet- en regelgeving nagekomen wordt.

De derde verdedigingslinie betreft de sleutelfunctie van de interne audit. De interne auditfunctie is verantwoordelijk voor het leveren van aanvullende zekerheid door onafhankelijk de effectiviteit van controlemaatregelen te toetsen en te monitoren. De auditfunctie binnen De Onderlingen is uitbesteed aan een onafhankelijke derde.

Risicoprofiel van de maatschappij

Onderstaand volgt de beschrijving van de belangrijkste risico’s en de wijze waarop de risico’s worden beheerst. De risico’s zijn geïnclassificeerd conform de Financiële Instellingen Risicoanalyse Methode (FIRM) van de Nederlandsche Bank. Het gaat te ver om de gehele FIRM- inventarisatie op te nemen in dit verslag. We benoemen de – in de ogen van de directie – belangrijkste punten.

Matching-/renterisico

Dit betreft het risico als gevolg van het niet gematcht zijn van activa en passiva (inclusief off-balanceposten) dan wel inkomsten en uitgaven in termen van rentevoet, valuta, liquiditeit typische looptijden en gevoeligheid voor ontwikkeling in prijspeil.

Het matchingsrisico bij de maatschappij is laag. De Onderlingen heeft geen rentegevoelige activa die voor een langere periode lopen. Middelen zijn direct opvraagbaar. De Onderlingen doet – en kent – daarnaast geen transacties in vreemde valuta.

De kasstroom bij De Onderlingen is voorspelbaar. Opbrengsten komen uit de Brandpremie en zorgen aan het begin van het jaar voor overtollige liquiditeit (die afloopt gedurende het jaar). Daarnaast heeft De Onderlingen voldoende direct opvraagbare middelen om eventuele tekort aan te vullen. Er is geen grote investeringsagenda die liquiditeit vereist. In geval van grote schades zijn deze herverzekerd en komt de liquiditeitsstroom van de herverzekeraar. De eerste stroom tot aan stop-loss kan De Onderlingen qua liquiditeit zelfstandig opvangen vanuit regulier beschikbare liquide middelen.

Marktrisico's

Dit betreft het risico als gevolg van het blootstaan aan wijzigingen in marktprijzen van verhandelbare financiële instrumenten binnen een (handels-) portefeuille. Dit risico is binnen De Onderlingen deels aanwezig.

De Onderlingen heeft ultimo 2017 geen beleggingen in haar portefeuille met uitzondering van verhuurpanden en de deelneming in de SOM. De waardevermindering (of vermeerdering) van de panden loopt door de boeken (taxatie eens per 2 jaar) en is qua omvang te overzien. Deze panden zijn wel beperkt verhandelbaar (mede gezien dat De Onderlingen zelf ook deels gevestigd is in deze panden). In 2018 is De Onderlingen voornemens te beleggen in edelmetalen.

De deelnemingen in de SOM is afhankelijk van de vermogenspositie van de SOM en die gedraagt zich constant.

Het beleid omtrent beleggingen is vastgelegd in het beleggingsstatuut. Hierbij is rekening gehouden met voldoende spreiding in de risico's.

Kredietrisico's

Dit betreft het risico dat een tegenpartij contractuele of andere overeengekomen verplichtingen (waaronder verstrekte kredieten, leningen, vorderingen, ontvangen garanties) niet nakomt, al dan niet als gevolg van het aan restricties onderhevig zijn van buitenlandse betalingen.

Het grootste risico voor De Onderlingen is de kans dat de verzekeraars (en herverzekeraar) niet meer voldoet aan zijn of haar verplichting richting De Onderlingen. Er zijn contractuele afspraken gemaakt met grote professionele verzekeraars en herverzekeraars. De kans dat deze niet meer aan hun contractuele verplichtingen kunnen voldoen is erg klein. Er wordt op toegezien dat de vorderingen niet te hoog oplopen. De herverzekeraar wordt periodiek specifiek beoordeeld op de vermogenspositie (financiële stabiliteit).

Verzekeringstechnische risico's

Dit betreft het risico dat uitkeringen (nu of in de toekomst) niet gefinancierd kunnen worden vanuit premie- en/of beleggingsinkomsten als gevolg van onjuiste en/of onvolledige (technische) aannames en grondslagen bij de ontwikkeling en premiestelling van het product.

Naast uiteraard het herverzekeringscontract – waarop de herverzekeraars ook portefeuille analyses doet – wordt de portefeuille van De Onderlingen ook intern gemonitord. Tevens worden periodiek bepaalde risicosegmenten bepaald en worden deze klantgroepen onderzocht (en vaak ook bezocht). Bij de invoering van een nieuw product wordt de PARP-methodiek gevolgd.

Het risico dat de inschatting van technische voorziening niet voldoende blijkt te zijn, is redelijk beperkt. Naast dat ook deze voorzieningen herverzekerd zijn, wordt de inschatting bij De Onderlingen via de post voor post methodiek gedaan, waarbij de behandelaren in ieder geval elk kwartaal de toereikendheid van de inschatting toetsen.

Het concentratierisico is inherent aan het werkgebied van De Onderlingen en is om die reden – naast het herverzekeringscontract – beperkt te mitigeren.

Omgevingsrisico's

Dit betreft het risico als gevolg van buiten de instelling of groep komende veranderingen op het gebied van concurrentieverhoudingen, belanghebbenden, reputatie en ondernemingsklimaat.

In het werkgebied van De Onderlingen zijn een aantal vaste concurrenten, die qua aantal of volume geen grote wijzigingen laten zien. De bedrijfsvoering van De Onderlingen houdt hier rekening mee. De technologische ontwikkelingen worden gevolgd en daar waar mogelijk sorteert De Onderlingen daar ook op voor, maar de concurrentiekracht op dat vlak is – ten opzichte van de grotere verzekeraars – beperkt.

Operationele risico's

Dit betreft het risico van de gevoeligheid voor ontoereikende inrichting of uitvoering van processen.

Acceptatie van brandrisico's is d.m.v. handboeken vormgegeven. Tevens is er een uitgebreid audit-proces op dit thema. Ontwikkeling van nieuwe producten loopt via een PARP-proces.

Het informatierisico is beperkt binnen De Onderlingen (en data governance risico is minimaal). De financiële administratie is geïntegreerd in het IT-systeem (Novulo) en de beschikbaarheid van reguliere en ad-hoc data is goed.

De Onderlingen is in omvang een kleine organisatie, waardoor van nature functiescheiding een risico is. De Onderlingen maakt in alle processen risicoafwegingen in het kader van deze functiescheidingen.

Kosten- en personeelsrisico's zijn bekend en daarop wordt actief gestuurd.

Uitbestedingsrisico's

Dit betreft het risico dat de continuïteit, integriteit en/of kwaliteit van de aan derden (al dan niet binnen een groep) uitbestede werkzaamheden dan wel door deze derden ter beschikking gestelde apparatuur en personeel wordt geschaad.

In het uitbestedingsbeleid zijn de samenwerkingspartijen aangeduid als cruciaal. Met deze partijen is een SLA opgesteld waarin de betreffende risico's worden geadresseerd.

IT-risico's

Dit betreft het risico dat bedrijfsprocessen en informatievoorziening onvoldoende integer, niet continu of onvoldoende beveiligd worden ondersteund door IT.

De IT-infrastructuur is uitbesteed aan de SOM, waarbij kritisch gekeken is naar de risico's. In 2017 zijn aanpassingen in het netwerk gedaan die gezorgd hebben voor een verdere risicomitigatie.

Technisch zijn maatregelen genomen om de toegang tot systemen alleen mogelijk te maken voor de personen die daartoe gerechtigd zijn.

In geval van een calamiteit is er een back-up en restore plan voor zowel Novulo, de IT-infrastructuur en telefonie/internet.

Novulo is qua opzet een flexibel pakket, waardoor aanpassing in de bedrijfsprocessen relatief eenvoudig en met een beperkte doorlooptijd doorgevoerd kunnen worden.

Integriteitsrisico's

Betreft het risico dat de integriteit van de instelling of het financiële stelsel wordt beïnvloed als gevolg van niet integere, onethische gedragingen van de organisatie, medewerkers dan wel van de leiding in het kader van wet- en regelgeving en maatschappelijke en door de instelling opgestelde normen.

In de bedrijfsvoering is het voldoen aan wet- en (interne) regelgeving een belangrijke pijler. Daarin zijn ook maatregelen genomen om te voorkomen dat er gehandeld wordt met voorkennis en zijn tevens maatregelen genomen om te voorkomen dat De Onderlingen betrokken is bij witwas-activiteiten en of terrorismefinanciering. Alle medewerker kennen de Gedragscodes en moeten daar naar handelen.

Juridisch risico

Betreft het risico samenhangend met (veranderingen in en naleving van) wet- en regelgeving, het mogelijk bedreigd worden van de rechtspositie, met inbegrip van de mogelijkheid dat contractuele bepalingen niet afdwingbaar of niet correct gedocumenteerd zijn.

De Onderlingen heeft intern beleid gericht op het voldoen aan (interne) Wet-en regelgeving en toets ook periodiek of daar aan wordt voldaan.

Het aansprakelijkheidsrisico wordt verzekeringstechnisch afgedekt door een bestuurdersaansprakelijkheidsverzekering en een beroepsaansprakelijkheidsverzekering.

De afdwingbaarheid van contracten is geregeld in het uitbestedingsbeleid van De Onderlingen.

Kasstroomrisico

Het kasstroomrisico bestaat uit fluctuaties in de kasstroom ten aanzien van het renterisico op deposito's en liquiditeiten. Dit is een te verwaarlozen risico gezien de samenstellingen van de beleggingen.

Schoonhoven, 24 april 2018

Algemeen Directeur

Mw. C.C. de Ruijter

Financieel Directeur

Dhr. M. Boven

3. Verslag Raad van Commissarissen

Voor De Onderlingen is 2017 een jaar geweest waarin de -nu complete- directie veel achterstallig werk opgeruimd heeft. Overblijfselen uit de eerdere fusies, harmonisatie van voorwaarden, verdere screening van risico's alsmede verder ontwikkelen van de commerciële capaciteiten zijn met kracht verder gebracht. Het financieel resultaat is adequaat te noemen. De lage schadelast speelt hierin wederom een grote rol en we zijn tevreden om te zien dat de trendbreuk sinds de fusie zich lijkt voort te zetten.

De interne organisatie en compliance zijn verder versterkt hetgeen meer eenduidigheid brengt, ook richting leden. De organisatie heeft zich ook versterkt op het vlak van externe gerichtheid, commerciële processen en heeft een nieuwe website. De gewenste groei blijkt helaas nog niet uit de cijfers en de krimp is ook dit jaar weer deels een gevolg van opschonen van bestanden en portefeuille. Langzamerhand ontstaan echter gelukkig ook meer signalen dat de commerciële versterking vruchten begint af te werpen.

De Ledenraad is in 2017 viermaal bij elkaar gekomen en de Financiële Commissie een keer extra ter bespreking van de jaarrekening. In de Ledenraad heeft een aantal personele wisselingen bijgedragen aan een betere reflectie van de doelgroepen in de Ledenraad, een streven dat we de komende jaren verder vormgeven.

In 2017 heeft de RvC zich qua activiteitsniveau kunnen terugtrekken omdat de directie nu voltallig is. De RvC beschouwt dat als een positieve ontwikkeling waardoor we ons meer op de kerntaken van de RvC kunnen richten. In 2017 hebben we vijfmaal vergaderd, inclusief een "heidag" over strategie met de directie. Compliance, toezicht en de werkgeversrol richting de directie hebben op onze agenda gestaan. Dit verslag leest u het beste in samenhang met de details over toezicht en governance die zijn opgenomen in de rest van dit rapport en op de website, waar ook de actuele samenstelling van de RvC is opgenomen. Conform intentie is per eind 2017 Cor Halling teruggetreden als RvC-lid; uiteraard willen wij hem hier bedanken voor zijn lange toewijding aan De Onderlingen en zijn rechtsvoorgangers.

De jaarrekening is gecontroleerd door onze accountant Daamen & van Sluis te Capelle aan de IJssel. Op basis van de in het jaarverslag opgenomen cijfers heeft de accountant een controleverklaring met een goedkeurend oordeel afgegeven. Overeenkomstig het bepaalde in artikel 2:101 lid 3 BW leggen wij de door de directie opgemaakte jaarrekening ter vaststelling voor aan de Ledenraad. Wij adviseren de vergadering de jaarrekening overeenkomstig vast te stellen.

2017 is een jaar geweest waarin De Onderlingen hard hebben gewerkt voor u als onze leden, de commerciële basis verder hebben versterkt en een adequaat resultaat hebben geboekt. Een zeer welgemeend woord van dank voor de directie en de medewerkers voor hun inzet en volharding is op zijn plaats. Verandering is niet altijd makkelijk en vergt inspanning. Volharding is nodig geweest vanwege de historische situatie en het achterstallig werk waar we nu met een meer professionele organisatie uit weg groeien. Uiteraard hopen we ook dat we de voordelen van deze inspanning kunnen oogsten de komende periode; als collectief komen we dan weer verder!

Schoonhoven, 24 april 2018, Raad van Commissarissen

B.A.W.M. Bruns

Voorzitter van de Raad van Commissarissen

C.M.M. Snoek-Severs

Vice-Voorzitter van de Raad van Commissarissen

G.J. Bode

Secretaris van de Raad van Commissarissen

4. Jaarrekening

4.1 Algemeen

Fiscale positie

De in het boekjaar over het behaalde resultaat verschuldigde belasting kan als volgt worden berekend:

Resultaat voor belastingen	453.616
Af: correctie herwaardering panden	-185.485
Bij: Vpb last boekjaar	1.531
Bij: resultaat deelnemingen	132
Bij: fiscaal lagere afschrijving portefeuille Regiobank	10.560
Af: fiscaal hogere afschrijving panden	-19.156
Bij: beperkt aftrekbare bedragen	4.500
Af: investeringsregelingen	-8.269
 Verliesverrekening	 -257.430
 Fiscaal belastbaar bedrag	 <hr/> <u>0</u> <hr/>

De Onderlingen heeft – na verrekening van de winst uit het boekjaar 2017 – nog een (toekomstige) verliescompensatie van € 513.831. Er is nog een verliesverrekening (zogenaamde voorvoegingsverliezen) van de periode voor de fusie tussen De Onze, Lek & IJssel en De waarden (die zijn opgegaan in De Onderlingen). De omvang daarvan bedraagt € 882.556. De (mogelijke)verrekening daarvan wordt nog overlegd met de fiscus.

4.2 Algemene grondslagen voor de opstelling van de jaarrekening

Toegepaste standaarden

De jaarrekening wordt opgesteld conform het jaarrekeningregime als bedoeld in BW 2 Titel 9, waarin begrepen afdeling 15. Afdeling 15 behandelt de voorkomende posten in de jaarrekening van verzekeringsmaatschappijen. Bij het opstellen van de jaarrekening is tevens rekening gehouden met de Richtlijn voor de Jaarverslaggeving 605, welke richtlijnen voor verzekeringsmaatschappijen bevat.

De algemene grondslag voor de waardering van de activa en passiva, alsmede voor de bepaling van het resultaat, is de verkrijgingsprijs. Voor zover niet anders vermeld, worden activa en passiva opgenomen voor de nominale waarde. Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben. Winsten worden slechts opgenomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd.

Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het boekjaar worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn. Kosten die toezien op de niet-technische schaderekening worden toegerekend aan de niet-technische rekening.

Schattingen

Bij het opstellen van de jaarrekening dient de ondernemingsleiding, overeenkomstig algemeen geldende grondslagen, bepaalde schattingen en veronderstellingen te doen die medebepalend zijn voor de opgenomen bedragen. De feitelijke resultaten kunnen van deze schattingen afwijken.

Vergelijkende cijfers

De vergelijkende cijfers van het voorgaande boekjaar zijn, waar nodig, slechts qua rubricering voor vergelijkingsdoeleinden aangepast.

4.3 Waarderingsgrondslagen van activa en passiva

Immateriële vaste activa

De goodwill heeft betrekking op de vergoeding voor overgenomen portefeuilles en representeert de vergoeding voor de toekomstige gekapitaliseerde winstmarges die in de overgenomen portefeuilles besloten liggen. De waarderingsgrondslag is historische kostprijs minus afschrijvingen. De afschrijving vindt lineair in drie jaar plaats.

4.4 Beleggingen

Terreinen en gebouwen

Foutherstel

Eind 2016 heeft er een stelselwijziging plaatsgevonden inzake de waardering van de panden. De panden niet in eigen gebruik (voor beleggingsdoeleinden) zijn daarin gewaardeerd naar actuele waarde. De panden in eigen gebruik werden gewaardeerd op actuele kostprijs – inclusief bijkomende kosten – onder aftrek van lineaire afschrijvingen gedurende de verwachte toekomstige levensduur (rekening houdend met een eventuele restwaarde). Conform de richtlijnen voor de jaarverslaggeving wordt geadviseerd om alle vastgoed op dezelfde wijze te waarderen. Dit is gecorrigeerd in deze jaarrekening. Om die reden zijn de vergelijkende cijfers in deze jaarrekening aangepast.

Panden in eigen gebruik en panden niet voor eigen gebruik

Gebouwen en terreinen voor eigen gebruik en niet voor eigen gebruik (beleggingspanden) worden gewaardeerd tegen actuele waarde, gebaseerd op een marktwaarde vastgesteld door een onafhankelijk ter zake kundig taxateur. Op gebouwen en terreinen wordt niet afgeschreven. Waardevermeerderingen worden rechtstreeks verwerkt in de Winst- en verliesrekening en gelijktijdig wordt een herwaarderingsreserve gevormd uit de overige reserves. Waardeverminderingen worden eveneens verwerkt via de winst- en verliesrekening. Gelijktijdig wordt de herwaarderingsreserve verminderd ten gunste van de overige reserves.

Eind 2017 zijn de panden van De Onderlingen voor het laatst getaxeerd.

De Marktwaarde is als volgt vastgesteld:

Doelenplein 11 Schoonhoven	€	260.000,-
Raadhuisplein 2, 2a t/m d Lekkerkerk	€	923.000,-
Dorp 201, Benschop	€	320.000,-

Deelnemingen

Met invloed van betekenis

Indien in deelnemingen invloed van betekenis wordt uitgeoefend dan wel wanneer de maatschappij de winstrechten heeft, worden deze gewaardeerd tegen nettovermogenswaarde. Deze is berekend door de activa, voorzieningen en schulden te waarderen en het resultaat te berekenen op basis van de voor de moedermaatschappij geldende waarderingsgrondslagen. Voor ingehouden winsten van tegen nettovermogenswaarde gewaardeerde deelnemingen, waarover de vennootschap niet vrij kan beschikken, wordt een wettelijke reserve gevormd.

Zonder invloed van betekenis

Indien in deelnemingen geen invloed van betekenis wordt uitgeoefend worden deze gewaardeerd tegen actuele waarde. Veranderingen in de actuele waarde worden opgenomen in een herwaarderingsreserve. In de winst- en verliesrekening wordt voorts het in het verslagjaar gedeclareerde dividend verantwoord. Indien waardeverminderingen optreden worden deze primair onttrokken aan de herwaarderingsreserve die is gevormd voor deze deelneming. Is deze ontoereikend dan wordt het meerdere ten laste van het resultaat gebracht. Een eventuele latere terugneming van dit afwaarderingsverlies wordt dan eerst weer via het resultaat geleid alvorens weer wordt toegevoegd aan de herwaarderingsreserve.

Wijziging waardering deelneming in boekjaar

De Onderlingen heeft in 2017 het deelnemingspercentage in de SOM verlaagd naar 10%. De deelneming classificeert daarom niet meer als deelneming met invloed van betekenis. De laatste bekende netto vermogenswaarde is als basis genomen voor de waardering tegen actuele waarde. De wettelijke reserve deelneming is daarbij vrijgevallen ten gunste van de overige reserves.

Overige financiële beleggingen

Obligaties

De effecten worden gewaardeerd tegen beurswaarde. (On)gerealiseerde koersresultaten worden rechtstreeks in de winst- en verliesrekening verantwoord.

Vorderingen en overige activa

De vorderingen en overige activa worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs, welke gelijk is aan de nominale waarde (behoudens agio en transactiekosten), onder aftrek van de noodzakelijk geachte voorziening voor het risico van oninbaarheid. Deze voorziening wordt bepaald op basis van individuele beoordeling van de vorderingen.

Bedrijfsmiddelen

De bedrijfsmiddelen worden gewaardeerd op aanschafwaarde verminderd met lineair berekende afschrijvingen gebaseerd op de verwachte economische levensduur. In het jaar van investeren wordt naar tijdsgelang afgeschreven.

Liquide middelen

De liquide middelen staan, voor zover niet anders vermeld, ter vrije beschikking.

Technische voorzieningen

Voor te betalen schaden

De voorziening voor te betalen schaden bestaat uit het geschatte deel van de gemelde, maar nog niet afgewikkelde schaden plus een deel wel geleden maar nog niet gemelde schades (IBNR). Het aandeel van de herverzekeraar wordt in mindering gebracht op de voorziening. De voorziening is opgenomen tegen nominale waarde en heeft een overwegend kortlopend karakter. In de voorziening is geen rekening gehouden met op grond van Salvage of subrogatie te ontvangen bedragen, gezien dat dit zeer minimaal is bij De Onderlingen.

Voor pensioenen

De Onderlinge heeft een zogenaamde toegezegd-pensioenregeling. Onder de toegezegd-pensioen-regeling wordt verstaan een regeling waarbij aan de werknemers een pensioen wordt toegezegd, waar de hoogte afhankelijk is van leeftijd, salaris en dienstjaren. De over het boekjaar verschuldigde premie wordt als kosten verantwoord. Aangezien deze verplichtingen een kortlopend karakter hebben, worden deze gewaardeerd tegen de nominale waarde. De risico's van loonontwikkeling en/of prijsindexatie zullen mogelijk leiden tot toekomstige aanpassingen in de jaarlijkse bijdragen aan het pensioen. Deze risico's komen niet tot uitdrukking in een in de balans opgenomen voorziening.

Belastingen

Latente belastingverplichtingen

Latente belastingverplichtingen worden opgenomen voor tijdelijke verschillen tussen de waarde van de activa en passiva volgens fiscale voorschriften enerzijds en de boekwaarden die in deze jaarrekening gevolgd worden anderzijds. De berekening van de latente belastingverplichtingen geschiedt tegen de belastingtarieven die op het einde van het verslagjaar gelden, of tegen de tarieven die in de komende jaren gelden, voor zover deze al bij wet zijn vastgesteld.

Belastinglatenties worden gewaardeerd op nominale waarde.

4.5 Grondslagen voor de resultaatbepaling

Toerekening van kosten en opbrengsten aan technische/niet-technische rekening.

Op aanwijzing van De Nederlandsche Bank wordt de opbrengst uit de bemiddelingsactiviteiten ten gunste van de niet-technische rekening gebracht. Voor wat betreft de gemaakte kosten samenhangende met deze activiteit is een schatting gemaakt. De kosten zijn - aansluitend aan de rubricering van de bemiddelingsopbrengsten - ten gunste van de technische rekening gebracht en als last in de niet-technische rekening opgenomen.

Verdiende premies eigen rekening

Onder premie-inkomen wordt begrepen de over het boekjaar verdiende premies exclusief

assurantiebelasting. De herverzekeringspremie is in de winst- en verliesrekening opgenomen tegen uitgaafprijs. De herverzekeringspremie van de S.O.B.H. wordt berekend op basis van een % van het bruto premie-inkomen.

Schaden eigen rekening

De in de winst- en verliesrekening opgenomen post schade-uitkeringen betreft de ten laste van het boekjaar komende uitkeringen verminderd met de, op deze schadegevallen betrekking hebbende, uitkeringen van de herverzekeraar. De uitkeringen zijn opgenomen tegen nominale bedragen.

Afschrijvingen

De afschrijvingen zijn gerelateerd aan de aanschafwaarde van de desbetreffende activa en worden lineair berekend, gebaseerd op de verwachte economische levensduur.

Resultaat uit bemiddeling

Onder deze post zijn begrepen de over het boekjaar ontvangen provisies ter zake van de assuratiebemiddeling voor variaverzekeringen alsmede de opbrengsten uit advisering.

Opbrengsten uit deelnemingen

Het resultaat op deelnemingen betreft het aandeel van de vennootschap in het resultaat van de op nettovermogenswaarde gewaardeerde deelnemingen.

Opbrengsten uit overige beleggingen

Hieronder is opgenomen de over het boekjaar genoten interest op deposito's en spaarrekening welke zijn opgenomen tegen nominale bedragen. Daarnaast zijn hieronder opgenomen de ontvangen huren minus de direct toewijsbare kosten, de afschrijving op het niet in eigen gebruik hebbend deel alsmede de financieringslasten.

Vennootschapsbelasting

De belasting wordt berekend over het commerciële resultaat vóór belastingen, rekening houdend met fiscale faciliteiten.

4.6 Grondslagen van het kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht wordt opgesteld volgens de indirecte methode. In de opstelling wordt de cash flow, die bestaat uit het resultaat na belastingen vermeerderd met de afschrijvingslasten afzonderlijk gepresenteerd.

Balans per 31 december 2017

in Euro's, voor winstbestemming

Activa	2017	2016
Immateriële vaste activa		
1 Goodwill/software	<u>102.917</u>	<u>155.759</u>
	102.917	155.759
Beleggingen		
<i>Terreinen en gebouwen</i>		
2 Voor eigen gebruik	949.999	840.159
2 Overige terreinen en gebouwen	<u>553.000</u>	<u>477.355</u>
	1.502.999	1.317.514
<i>Beleggingen in groepsmaatschappijen en deelnemingen</i>		
3 Deelnemingen	<u>1.527.068</u>	<u>2.633.030</u>
	1.527.068	2.633.030
4 Overige financiële beleggingen		
Obligaties	<u>4.800</u>	<u>5.000</u>
	4.800	5.000
Vorderingen		
5 Vorderingen uit directe verzekering op verzekeringnemers	36.679	108.016
6 Vorderingen uit herverzekering	351.994	365.746
7 Belastingen	0	0
8 Overige vorderingen	<u>93.102</u>	<u>19.398</u>
	481.775	493.160
Overige activa		
9 Materiële vaste activa en voorraden	152.964	163.859
10 Liquide middelen	<u>2.119.999</u>	<u>791.378</u>
	2.272.963	955.237
Overlopende activa		
11 Lopende rente en huur	11.843	11.791
12 Overige overlopende activa	<u>14.058</u>	<u>21.286</u>
	25.902	33.077
	<u>5.918.424</u>	<u>5.592.777</u>

Passiva	2017	2016
13 Eigen Vermogen		
Overige reserves	3.798.335	2.621.391
Wettelijke reserves	0	1.479.285
Herwaarderingsreserve	595.137	384.872
Resultaat boekjaar/onverdeelde winst	<u>453.616</u>	<u>-6.856</u>
	4.847.088	4.478.692
Technische Voorzieningen		
14 Voor te betalen schaden/uitkeringen		
Bruto	154.869	245.206
Herverzekeringsdeel	-123.895	-196.165
	30.974	49.041
Voorzieningen		
15 Voor belastingen	<u>177.965</u>	<u>130.061</u>
	177.965	130.061
Schulden		
16 Schulden uit directe verzekering	447.780	401.741
17 Schulden uit bemiddelingsactiviteiten	170.682	147.027
18 Belastingen & premies soc. verzekeringen	<u>128.504</u>	<u>133.075</u>
	746.966	681.844
19 Overlopende passiva	115.431	253.138
	<u>5.918.424</u>	<u>5.592.777</u>

Winst- en Verliesrekening over 2017

in Euro's

Technische rekening schadeverzekering	2017	2016
Verdiende premies eigen rekening		
20 Bruto premies	2.963.246	3.097.187
21 Uitgaande herverzekeringspremies	<u>-2.368.560</u>	<u>-2.486.422</u>
	594.686	610.765
22 Toegerekende opbrengsten uit beleggingen	150.220	67.005
Schaden eigen rekening		
23 Bruto	725.213	1.461.689
24 Aandeel herverzekeraar	<u>-583.401</u>	<u>-1.222.849</u>
	141.812	238.840
Wijziging voorziening te betalen schaden		
Bruto	-90.338	-400.227
Aandeel herverzekeraar	<u>72.270</u>	<u>320.182</u>
25	-18.068	-80.045
26 Schaden eigen rekening	123.744	158.794
Bedrijfskosten		
Beheers- en personeelskosten,		
27 afschrijvingen bedrijfsmiddelen	1.009.510	1.139.798
Commissie en winstdeling ontvangen van herverzekeraars	<u>-1.041.511</u>	<u>-976.604</u>
	<u>-32.001</u>	<u>163.194</u>
Resultaat technische rekening schadeverzekering	<u>653.163</u>	<u>355.781</u>

Niet technische rekening	2017	2016
Resultaat technische rekening schadeverzekering	653.163	355.781
Resultaat uit bemiddeling		
28 Provisie bemiddelingsactiviteiten	651.728	667.222
29 Opbrengsten uit adviesvergoedingen	<u>9.546</u>	<u>56.120</u>
	661.274	723.342
30 Toegerekende kosten*	-1.009.510	-1.139.798
Opbrengsten uit beleggingen		
31 Opbrengsten uit deelnemingen	-132	90.371
32 Opbrengsten terreinen en gebouwen	300.572	43.638
34	300.440	134.009
34 Toegerekende opbrengsten uit beleggingen		
22 overgeboekt naar technische rekening	-150.220	-67.005
Resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening	455.147	6.329
Belastingen resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening	-1.531	-13.183
Resultaat na belastingen	<u>453.616</u>	<u>-6.854</u>

Kasstroomoverzicht

in Euro's

2017

2016

Kasstroom uit operationele activiteiten

Nettowinst	453.616	-6.854
Mutatie technische voorziening eigen rekening	-18.068	-80.046
Mutatie voorziening belastinglatentie	1.531	-6.507
Afschrijving bedrijfsmiddelen	107.976	119.025
Mutatie kortlopende schulden	-72.585	-170.352
Mutatie vorderingen	11.385	-14.439
Overige mutaties	-178.177	-51.383
Totaal kasstroom uit operationele activiteiten	305.678	-210.556

Kasstroom uit investerings- en beleggingsactiviteiten

Investerings en aankopen

Beleggingen in terreinen en gebouwen en in aandelen	0	-12.514
Overige beleggingen	0	-4.000
Immateriële vaste activa	0	-54.114
Materiële vaste activa en voorraden	-75.512	-59.848
	-75.512	-130.476

Desinvesteringen, aflossingen en verkopen

Beleggingen in groepsmaatschappijen en deelnemingen	1.176.982	201.137
Overige beleggingen	200	0
Materiële vaste activa	31.273	15.102
	1.208.455	216.239

Saldo mutatie beleggingen voor risico van polishouders	1.132.943	85.763
Totaal kasstroom uit investerings- en beleggingsactiviteiten	1.132.943	85.763

Kasstroom uit financieringsactiviteiten

Betaalde dividenden	-110.000	-110.000
Totaal kasstroom uit financieringsactiviteiten	-110.000	-110.000

Mutatie liquide middelen	1.328.621	-234.793
---------------------------------	------------------	-----------------

Verloop geldmiddelen

Stand per 1 januari	791.378	1.026.171
Mutatie boekjaar	1.328.621	-234.793
Stand per 31 december	2.119.999	791.378

Toelichting op de balans per 31 december 2017

in Euro's

Activa

Immateriële vaste activa	2017	2016
1 Goodwill en Software		
Aanschaffingswaarde	211.408	157.292
Cumulatieve afschrijvingen	-55.649	-8.316
	155.759	148.976
Mutaties	0	54.114
Afschrijvingen	-52.842	-47.332
	-52.842	6.782
Stand per 31 december		
Aanschaffingswaarde	211.408	211.408
Cumulatieve afschrijvingen	-108.491	-55.649
Stand per 31 december	102.917	155.759
Jaarlijkse afschrijving in procenten van de verkrijgingsprijs:	20% - 33%	20%- 33%

Deze post bestaat uit investeringen in Novulo en de aankoop van een portefeuille.

De afschrijving portefeuille is ingeschat op 3 jaar (verwachte terugverdientijd).

De investeringen in Novulo worden in 5 jaar afgeschreven.

Beleggingen

2 Terreinen en gebouwen

	2017	2017	2016	2016
	Eigen	Overige	Eigen	Overige
Stand per 1 januari				
	Gebruik		Gebruik	
Aanschaffingswaarde	867.550	424.519	830.909	646.502
Herwaardering	287.914	225.247		
Cumulatieve afschrijvingen	-315.305	-172.410	-257.248	-172.410
	840.159	477.356	573.661	474.092
Mutatie a.g.v. fouterstel				
Aanschaffingswaarde			48.587	-225.247
Cumulatieve afschrijvingen			-79.253	
Waardeveranderingen			287.914	225.247
			257.248	0

	2017	2017	2016	2016
	Eigen	Overige	Eigen	Overige
Stand per 1 januari na fouterstel	Gebruik		Gebruik	
Aanschaffingswaarde	867.550	424.519	879.496	421.255
Cumulatieve afschrijvingen	-315.305	-172.410	-336.501	-172.410
Herwaarderingen	287.914	225.247	287.914	225.247
Stand per 1 januari	840.159	477.356	830.909	474.092

	2017	2017	2016	2016
	Eigen	Overige	Eigen	Overige
	Gebruik		Gebruik	
Investerings	0	0	9.250	3.264
Afschrijvingen	0	0	0	0
Desinvesteringen	0	0	21.196	0
Afschrijving desinvesteringen	0	0	-21.196	0
Waarde vermeerderingen	109.841	75.644		
	950.000	553.000	840.159	477.356

stand per 31 december				
Aanschafwaarde	867.550	424.519	867.550	424.519
Cumulatieve afschrijvingen	-315.306	-172.410	-315.305	-172.410
Herwaarderingen	397.755	300.891	287.914	225.247
	949.999	553.000	840.159	477.355

Jaarlijkse afschrijving investeringen is 20% van de verkrijgingsprijs.

<u>Beleggingen in groepsmaatschappijen</u>	2017	2016
<i>Andere deelnemingen</i>		
Belangenbehartiging De Waarden B.V. (100% deelneming)	286.930	396.943
Belangenbehartiging Lek & Ijssel B.V. (100% deelneming)	53.861	53.980
	340.791	450.924

3

<i>Belangenbehartiging De Waarden B.V. (100% deelneming)</i>		
stand per 1 januari	396.943	505.197
Storting/opname	-110.000	-110.000
Resultaat deelneming	-13	1.746
Stand per 31 december	286.930	396.943

Belangenbehartiging Lek & Ijssel B.V. (100% deelneming)

stand per 1 januari	53.980	54.013
Storting	0	-
Resultaat deelneming	-119	-33
Stand per 31 december	<u>53.861</u>	<u>53.980</u>

Deelneming Onderlinge Verzekeringsmaatschappij "SOM" U.A. 2017 2016

Deelneming met invloed van betekenis

Onderlinge Verzekeringsmaatschappij "SOM" U.A.

stand per 1 januari	2.182.106	2.184.550
Aankoop aandelen	-	-
Verkoop aandelen	-1.000.488	-
Resultaat deelneming	-	88.658
Dividend	-66.494	-91.102
Naar deelneming zonder invloed van betekenis	-1.115.124	-
Stand per 31 december	<u>-</u>	<u>2.182.106</u>

Deelneming zonder invloed van betekenis

Onderlinge Verzekeringsmaatschappij "SOM" U.A.

stand per 1 januari	-	-
Van deelneming met invloed van betekenis	1.115.124	-
Herwaardering deelneming	71.153	-
Stand per 31 december	<u>1.186.277</u>	<u>-</u>

Het kapitaalbelang in de Onderlinge Verzekeringsmaatschappij "SOM" U.A. te De Meern bedraagt thans 10%.

Overige financiële beleggingen 2017 2016

4 Obligaties

stand per 1 januari	5.000	1.000
Aankoop boekjaar	-	-
Verkoop boekjaar	-200	-
	<u>4.800</u>	<u>1.000</u>
Waarde mutaties/koersmutaties	-	4.000
Stand per 31 december	<u>4.800</u>	<u>5.000</u>

Vorderingen	2017	2016
5 Vorderingen uit directe verzekeringen op		
Verzekeringnemers (debiteuren) - / - voorziening dubieuze debiteuren	36.679	108.016
	<u>36.679</u>	<u>108.016</u>
6 Vorderingen uit herverzekering		
Te ontvangen winstaandeel	349.463	338.042
Schadeuitkeringen	2.531	27.704
	<u>351.994</u>	<u>365.746</u>
8 Overige vorderingen		
Te vorderen pensioenen	31.159	6.680
Vooruitbetaalde kosten	61.943	12.718
	<u>93.102</u>	<u>19.398</u>

9 Materiële vaste activa

1 januari	Vervoer- middelen	Computers en toebehoren	Kantoor inventaris	2017	2016
stand per 1 januari					
Historische aanschafwaarde	178.656	242.577	192.639	613.872	699.697
Cumulatieve afschrijvingen	-71.528	-216.940	-163.179	-451.647	-517.170
	107.128	25.637	29.460	162.225	182.527
Mutaties					
Investeringsen	41.900	22.924	7.744	72.568	58.214
Afschrijvingen	-31.834	-11.323	-11.976	-55.134	-63.414
Desinvesteringen	-73.069	-194.615	-37.336	-305.021	-144.039
Afschrijving desinvesteringen	41.796	194.615	37.336	273.748	128.937
	-21.207	11.601	-4.232	-13.838	-20.302
Stand per 31 december					
Aanschafwaarde	147.487	70.886	163.047	381.420	613.872
Cumulatieve afschrijvingen	-61.566	-33.648	-137.819	-233.033	-451.647
	85.921	37.238	25.228	148.387	162.225
Voorraad blusmiddelen ultimo				4.577	1.634
9 Totaal MVA en voorraden				152.964	163.859
Jaarlijkse afschrijvingen in procenten van de verkrijgingsprijs:	20%	20%	20%		

10 Liquide middelen

	2017	2016
Rabobank	486.224	251.095
ING Bank	500.764	9.466
ASN en BLG (Volksbank)	188.002	187.102
Regiobank (Volksbank)	343.435	341.653
ABN AMRO	600.105	0
Kasgelden	1.469	2.062
	2.119.999	791.378

De liquide middelen zijn vrij opneembaar.

Overlopende activa	2017	2016
11 Lopende rente en huur		
Nog te ontvangen rente	702	3.209
Nog te ontvangen huur onder aftrek voorziening	11.141	8.582
	<u>11.843</u>	<u>11.791</u>
12 Overige overlopende activa		
Nog te ontvangen bedragen	14.058	21.286
	<u>14.058</u>	<u>21.286</u>

Passiva

13 Eigen vermogen	2017	2016
Overige reserves		
stand per 1 januari	2.621.391	2.111.576
Premierestitutie stichting	-110.000	-110.000
Resultaatverdeling voorgaand boekjaar	-6.856	521.405
Naar wettelijke reserve resultaat deelneming	0	2.445
Stand per 31 december voor fouterstel		
Fouterstel		95.965
Toevoeging ivm wijziging waardering deelneming	1.479.285	
Dotatie Herwaarderingsreserve panden	-185.485	
stand per 31 december na fouterstel	<u>3.798.335</u>	<u>2.621.391</u>
Wettelijke reserve		
stand per 1 januari	1.479.285	1.481.728
Resultaat deelneming en realisatie door verkoop	0	88.658
Uit te keren dividend	0	-91.101
Vrijval ivm wijziging waardering deelneming	-1.479.285	
Stand per 31 december	<u>0</u>	<u>1.479.285</u>
Herwaarderingsreserve onroerend goed		
stand per 1 januari	384.872	350.214
Fouterstel		34.658
Herwaardering panden 2017	139.113	
Stand per 31 december	<u>523.985</u>	<u>384.872</u>
Herwaarderingsreserve deelneming		
Stand per 1 januari	0	
Herwaardering 2017	71.152	
Stand per 31 december	<u>71.152</u>	
Totaal herwaarderingsreserve/wettelijke reserve	<u>595.137</u>	<u>1.864.157</u>

Solvabiliteit

In de Wft is bepaald dat een verzekeringsmaatschappij over voldoende solvabiliteit dient te beschikken.

De maatschappij heeft hiervoor regels opgesteld die terug zijn te vinden in het kapitaalbeleid.

Het kapitaalbeleid wordt door de Ledenraad van de Onderlingen vastgesteld.

De maatschappij berekent de wettelijke Solvabiliteitskapitaalvereisten met gebruik van de standaard formule(s). In deze formule(s) zijn de voornaamste risico's van de maatschappij opgenomen. De wettelijke solvabiliteitseisen worden minimaal één keer per jaar berekend en vastgesteld. Bij het opstellen van de kwartaalrapportages wordt het aanwezige vermogen getoetst aan de gestelde solvabiliteitsnormen.

De frequentie van deze monitoring wordt verhoogd indien er een gedefinieerd triggerevenement plaatsvindt.

	2017	2016
Solvency II ondergrens van het MKV (25% van SKV)	456.194	567.288
Solvency II Solvabiliteitskapitaalvereiste	1.824.774	2.269.153
Door de De Onderlingen wenselijk geachte solvabiliteit	3.697.674	3.652.153
Aanwezige solvabiliteit 2017 Solvency II	4.765.457	4.490.014
Solvabiliteitspercentage	261%	198%

De kwaliteit van het kapitaal is 100% Tier-1 kapitaal.

De maatschappij voldoet dus ruimschoots aan de minimum kapitaalseisen. De berekening toont een SKV van € 1.824.774. De hierbij behorende Solvabiliteitsratio bedraagt 261 %.

De gewenste Solvabiliteit is bepaald door bovenop de SKV berekening 3 keer een maximaal exploitatieverlies bij het raken van de stop-loss op te tellen. Daarmee kan de maatschappij 3 jaren achtereenvolgend de stop-loss raken alvorens de SKV-grens benaderd wordt.

Totaalresultaat

Op grond van artikel 2:440a BW dient een overzicht van de samenstelling van het totaalresultaat te worden opgenomen.

	2017	2016
Saldo bij aanvang boekjaar	4.478.692	4.464.923
Premierestitutie stichting de Waarden	-110.000	-110.000
Foutherstel		130.623
Herwaardering deelneming en panden	210.265	
Dotatie herwaarderingsreserve panden	-185.485	
Resultaat boekjaar	453.616	-6.854
	<u>4.847.088</u>	<u>4.478.692</u>

Resultaat boekjaar

Saldo conform resultatenrekening	453.616	-6.856
	<u>453.616</u>	<u>-6.856</u>

Voorstel resultaatbestemming

De directie stelt voor het resultaat ten gunste van de overige reserve te brengen.

Dit voorstel is nog niet in de jaarrekening verwerkt.

14 Technische Voorzieningen

Voor te betalen schaden	2017 bruto	2017 aandeel herverze- keraar	2016 bruto	2016 aandeel herverzeke- raar
Stand per 1 januari	245.206	196.165	645.435	516.348
Betalingen / Ontvangsten m.b.t. voorgaande jaren	-222.973	-178.378	-719.667	-575.734
Taxatieverschillen voorgaande jaren	30.420	24.336	77.805	62.244
Schaden boekjaar	604.455	483.564	983.655	786.924
Betalingen / Ontvangsten m.b.t. lopend jaren	-502.240	-401.792	-742.022	-593.618
Stand per 31 december	154.869	123.895	245.206	196.165

De looptijd van deze voorziening is overwegend kortlopend van aard. Er kunnen zich echter omstandigheden voordoen waardoor de afwikkeling langer dan 1 jaar kan duren.

Volgens artikel 2:439 lid 6 BW dient een matrix te worden opgesteld waarin wordt aangegeven op welke schadejaren de uitloop (opgenomen in de winst- en verliesrekening) betrekking heeft.

Schadestatistiek	2017 bruto	2017 aandeel herver- zekeraar	2016 bruto	2016 aandeel herver- zekeraar
t-3	0	0	30.372	24.298
t-2	1.143	973	5.927	4.742
t-1	29.277	24.517	41.506	33.205
	30.420	25.491	77.805	62.244
t	604.455	485.640	983.656	786.924
Totaal	634.875	511.130	1.061.461	849.169

Netto schadestatistiek

Schadejaar

t-5
t-4
t-3
t-2
t-1
t

Afwikkelaar

	0	1	2	3
	0	0	0	237
	0	0	40.625	114.401
	0	79.730	2.985	0
	143.922	26.547	883	
	148.404	42.556		
	98.372			

Afloopstatistiek (na herverzekering)

	voorziening schade ultimo vorig boekjaar	Betaalde schade in boekjaar	Voorzienin g schade ultimo boekjaar	Afwikkel- resultaat
t-2	715	883	0	-168
t-1	48.327	42.556	10.531	-4.760
t		98.372	20.443	
Totalen	49.041	141.811	30.974	-4.928

Het afwikkelresultaat op 2016 is negatief. Dit is terug te brengen op 1 schade waarbij de inschatting van de schade forfaitair gedaan is, omdat de klant voor langere tijd niet te bereiken was.

15 Voorzieningen

Voor belastingen

2017	2016
177.965	130.061
<u>177.965</u>	<u>130.061</u>

Schulden

16 Schulden uit directe verzekering

Vooruitontvangen premies

2017	2016
447.780	401.741
<u>447.780</u>	<u>401.741</u>

Schulden uit bemiddelingsactiviteiten

17 Schulden aan assuradeuren

170.682	147.027
<u>170.682</u>	<u>147.027</u>

18 Belastingen en premies sociale verzekeringen

Loon- en Premieheffing

69.693 67.450

Omzetbelasting

1.427 417

Assurantiebelasting

57.384 65.208

128.504 133.075

19 Overlopende passiva

Vakantiegelden

36.116 37.012

Vakantiedagen

25.695 39.288

Waarborgsommen

4.050 3.850

Crediteuren

49.570 171.153

Diversen

0 1.835

115.431 253.138

Niet uit de balans blijvende verplichtingen

Obligo Nederlandse Herzekeringsmaatschappij voor Terrorismeschaden N.V. ad € 14.355.

Toelichting op de winst- en verliesrekening over boekjaar 2017

in Euro's

Premie-inkomen

	2017	2016
20 Totaal ontvangen premie leden/verzekerden	<u>2.963.246</u>	<u>3.097.187</u>

Herverzekeringspremie

21 Herverzekeringspremie	<u>2.368.560</u>	<u>2.486.422</u>
	<u>2.368.560</u>	<u>2.486.422</u>

Schadeuitkeringen

23 Bruto-schade	725.213	1.461.689
24 Af: uitkering herverzekeraar	-583.401	-1.169.351
25 Af: mutatie voorziening schade	-38.511	-128.372
25 Bij: dotatie reservering schade	20.443	48.327
	<u>123.744</u>	<u>212.292</u>
24 Stop-loss uitkering	0	-53.498
26	<u>123.744</u>	<u>158.794</u>

Overige opbrengsten

28 Provisie diverse maatschappijen	653.563	661.747
29 Overige adviesopbrengsten	9.546	56.120
28 Verwerkingskosten derden maatschappijen	-1.835	-7.930
29 In rekening gebrachte poliskosten	0	13.406
	<u>661.274</u>	<u>723.342</u>

Salarissen

Bruto salarissen	935.057	1.004.822
Ontvangen ziekengeld	-14.539	-38.131
Reservering vakantiedagen	-13.593	3.454
Reservering vakantiegeld	36.132	37.666
	<u>943.057</u>	<u>1.007.811</u>

	2017	2016
Sociale lasten		
Ziekteverzuimverzekering	40.394	35.283
Werknemerspremies	141.424	151.663
Pensioenpremie	79.997	94.940
	<u>261.815</u>	<u>281.886</u>

Afschrijvingen

Goodwill	26.807	26.807
Gebouwen	0	0
Vervoersmiddelen	31.834	34.776
Software	26.035	20.525
Computerapparatuur	11.323	8.277
Kantoorinventaris	11.976	28.639
	<u>107.976</u>	<u>119.025</u>
Af: boekwinst verkoop auto	-3.589	-3.001
Totaal afschrijvingen ten laste van bedrijfsresultaat	<u>104.386</u>	<u>116.024</u>

Overige bedrijfskosten

Overige personeelskosten	187.972	409.339
Reis- en verblijfskosten	27.993	28.540
Huisvestingskosten	113.630	35.237
Kantoorkosten	317.072	357.351
Verkoopkosten	63.094	43.409
	<u>709.762</u>	<u>873.876</u>

Specificatie overige bedrijfskosten

Overige personeelskosten:		
Reiskosten	13.266	13.154
Cursussen en trainingen	27.616	64.139
Uitzendkrachten	70.643	104.580
Externe inhuur	54.171	123.964
compliance werkzaamheden	16.441	64.922
Wervingskosten en overige kosten	5.835	38.579
	<u>187.972</u>	<u>409.339</u>

Specificatie Reis- en verblijfkosten	2017	2016
Onderhoud en brandstof auto's	19.865	18.794
Belasting en verzekering auto's	8.128	9.711
Reiskostendeclaratie	0	35
	<u>27.993</u>	<u>28.540</u>

Specificatie Huisvestingskosten		
Schoonmaakkosten	19.909	14.268
Vaste lasten/energie/onderhoud/huur	21.911	20.969
Huurkosten panden in eigen gebruik	71.810	
	<u>113.630</u>	<u>35.237</u>

Specificatie Kantoorkosten		
Kantoorbenodigdheden	36.438	26.013
Onderhoud computer/automatisering	52.799	52.781
Telefoon en Fax	21.562	22.780
Porti	27.286	29.263
Verzekeringen	22.068	22.549
Accountantskosten	40.355	49.169
Preventie/inspecties	9.854	27.553
Vergoeding RVC en Ledenraad	34.636	51.477
Contributies en abonnementen	24.871	26.492
Kantinevoorzieningen	4.669	6.493
Kosten voorziening dubieuze debiteuren	-5.038	17.494
Bankkosten	6.313	4.895
Overig	41.259	20.393
	<u>317.072</u>	<u>357.351</u>

De overige kosten zijn hoger met name door inspecties en taxaties van de eigen panden van de Onderlingen en een aantal eenmalige kosten.

Specificatie Verkoopkosten		
Reclame	53.136	28.350
Advertenties	8.105	10.885
Representatie	1.853	4.174
	<u>63.094</u>	<u>43.409</u>

27 Toegerekend aan niet-technische rekening 50%	1.009.510	1.139.798
---	-----------	-----------

Opbrengsten uit beleggingen

	2017	2016
31 Opbrengsten uit deelnemingen		
Onderlinge Lek & IJssel OZ B.V.	-119	-33
Stichtingen L&Y/Waarden	-13	1.746
OVM SOM	0	88.658
Totaal resultaat deelnemingen	-132	90.371
Opbrengsten terreinen en gebouwen		
huuropbrengsten Raadhuisplein 2a t/m 2d	45.666	45.600
Huuropbrengsten panden in eigen gebruik	71.810	0
Mutatie herwaarderings panden	185.485	0
32 Netto resultaat	302.961	45.600
Totaal opbrengsten uit beleggingen	302.829	135.971
Lasten i.v.m. beleggingen		
32 Vaste lasten en onderhoud terreinen en gebouwen	2.389	1.962
Totaal lasten i.v.m. beleggingen	2.389	1.962
Saldo opbrengsten en lasten uit beleggingen	300.440	134.009
22 Toegerekend aan niet technische rekening	150.220	67.005

Schoonhoven, 24 april 2018

Directie
C.C. de Ruijter
Algemeen directeur

M. Boven
Directeur Financiën & Bedrijfsvoering

Raad van Commissarissen
B.A.W.M. Bruns
Voorzitter van de Raad van Commissarissen

C.M.M. Snoek-Severs
Vice-Voorzitter van de Raad van Commissarissen

G.J. Bode
Secretaris van de Raad van Commissarissen

Balans per 31 december 2017 Solvency II vs vennootschappelijk in Euro's, voor winstbestemming

Activa	2017 vennootschappelijk	2017 Solvency II
Immateriële vaste activa		
Goodwill/software	102.917	23.107
	<u>102.917</u>	<u>23.107</u>
	102.917	23.107
Beleggingen		
<i>Terreinen en gebouwen</i>		
Voor eigen gebruik	949.999	949.999
Overige terreinen en gebouwen	553.000	553.000
	<u>949.999</u>	<u>949.999</u>
	1.502.999	1.502.999
<i>Beleggingen in groepsmaatschappijen en deelnemingen</i>		
Andere deelnemingen	1.527.068	1.527.068
	<u>1.527.068</u>	<u>1.527.068</u>
	1.527.068	1.527.068
<i>Overige financiële beleggingen</i>		
Obligaties	4.800	4.800
	<u>4.800</u>	<u>4.800</u>
	4.800	4.800
Vorderingen		
Vorderingen uit directe verzekering op verzekeringnemers	36.679	36.679
Vorderingen uit herverzekering	351.994	351.994
Verhaalbare herverzekeringsbedragen schade	123.895	124.340
Uitgestelde belastingvorderingen	5.731	5.731
Overige vorderingen	93.102	93.102
	<u>611.401</u>	<u>611.845</u>
	611.401	611.845
Overige activa		
Materiële vaste activa	148.387	148.387
Voorraad blusmiddelen	4.577	4.577
Liquide middelen	2.119.999	2.119.999
	<u>2.272.963</u>	<u>2.272.963</u>
	2.272.963	2.272.963
Overlopende activa		
Lopende rente en huur	11.843	11.843
Overige overlopende activa	14.058	14.058
	<u>25.902</u>	<u>25.902</u>
	25.902	25.902
	<u><u>6.048.049</u></u>	<u><u>5.968.684</u></u>

Passiva	2017 vennootschappelijk	2017 Solvency II
Eigen Vermogen		
Eigen vermogen/Overschot activa vs verplichtingen	3.798.335	4.765.457
Wettelijke reserves	0	
Herwaarderingsreserve *	595.137	
Resultaat boekjaar	453.616	
	<hr/>	<hr/>
	4.847.088	4.765.457
Technische Voorzieningen		
<i>Voor te betalen schaden</i>		
Bruto	154.869	155.425
Risicomarge	0	1.710
	<hr/>	<hr/>
	154.869	157.135
Schulden		
Schulden uit directe verzekering	447.780	447.780
Schulden uit bemiddelingsactiviteiten	170.682	170.682
Uitgestelde belastingverplichtingen	183.695	183.695
Belastingen en premies sociale verzekeringen	128.504	128.504
	<hr/>	<hr/>
	930.661	930.661
Overlopende passiva	115.431	115.431
	<hr/>	<hr/>
	6.048.049	5.968.684

De Wft schrijft voor dat er een marktwaarde balans opgenomen moet worden in de jaarrekening voor een Solvency II Basic verzekeraar. Tussen de marktwaarde balans - die volgens de Solvency II richtlijn opgesteld wordt - en de vennootschappelijke balans zitten verschillen in de waardering.

Bij De Onderlingen zijn de volgende verschillen tussen de vennootschappelijke balans en de Solvency II grondslagen.

Immateriële Vaste Activa

Op de Solvency balans worden alleen immateriële activa opgenomen op het moment dat die individueel geïdentificeerd kunnen worden en separaat verhandeld kunnen worden. Goodwill wordt niet geactiveerd. De waardering op de Solvency II balans en op de vennootschappelijke balans is identiek met uitzondering van de goodwill die uit de Solvency II balans gehaald is.

Waardering van de herverzekeringsvorderingen

In de vennootschappelijke balans worden de vorderingen op de herverzekeraar gewaardeerd tegen nominale waarde. Op de Solvency II balans worden de vorderingen gewaardeerd op de beste schatting (wiskundige verwachtingswaarde van de uitgaande kasstroom minus de nog te ontvangen kasstromen). Deze worden gediscoteerd met de door DNB vastgestelde risicovrije rentetermijn structuur (Uitvoeringsverordening Hoofdstuk III, artikel 22-36).

Waardering van de technische voorzieningen

Voorziening Schade

Waardering van de voorziening schade gebeurt binnen Solvency II op Beste Schatting met additioneel een risicomarge. De risicomarge wordt berekend volgens de de Cost-of-Capital (= CoC) methode (uitvoeringsverordening Hoofdstuk III 37-39).

Vennootschappelijk bestaat de voorziening voor te betalen schaden uit het geschatte deel van de gemelde, maar nog niet afgewikkelde schaden plus een deel wel geleden maar nog niet gemelde schades (IBNR). De voorziening heet een overwegend kortlopend karakter.

In de Solvency II balans wordt de vordering op de herverzekeraar opgenomen op de activa zijde van de balans. In de vennootschappelijke balans staat deze gesaldeerd op de passiva zijde van de balans. Om de vergelijking tussen beiden mogelijk te maken is deze post in de vergelijkende cijfers op de vennootschappelijke balans verschoven van de passiva naar de Activa zijde van de balans.

Overige informatie

Gemiddeld aantal medewerkers

Bij De Onderlingen waren in 2017 19,65 FTE werkzaam (2016 20,48).

Bezoldiging bestuur

Op grond van de artikel 2:383c BW dient er in de jaarrekening een opgave van de bezoldiging (totale kosten) van de bestuurders in het boekjaar opgenomen te worden. In 2017 is de berekening van de bezoldiging voor de directie conform de richtlijnen verbeterd. De vergelijkende cijfers 2016 zijn daarop eveneens aangepast.

	2017	2016
Totale bezoldiging directie in het boekjaar:	€ 245.278	€ 290.414
Totale bezoldiging Raad van Commissarissen in het boekjaar:	€ 30.236	€ 45.577

De directie was in 2016 niet het hele jaar voltallig. Daarnaast zijn er in 2016 eenmalig afvloeiingskosten betaald. Dit verklaart het verschil tussen de bezoldiging directie 2017 en 2016.

De bezoldiging van de RvC is lager omdat de RvC – in tegenstelling tot 2016 – uit 1 lid minder bestaat.

Honoraria externe accountant

Op grond van het artikel 2:382a BW dient er in de jaarrekening een overzicht van de totale honoraria van de externe accountant, zoals genoemd in artikel 1 lid 1a en 1e Wet toezicht accountantsorganisaties, opgenomen te worden.

	2017	2016
- Honoraria onderzoek jaarrekening:	€ 37.500	€ 37.500
- Andere controleopdrachten:	€ 2.855	€ 11.669
- Overige (non Assurance) opdrachten:	€ -	€ 118.183

Schoonhoven, 24 april 2018

Directie

C.C. de Ruijter

Algemeen directeur

M. Boven

Directeur Financiën & Bedrijfsvoering

Raad van Commissarissen

B.A.W.M. Bruns

Voorzitter van de Raad van Commissarissen

C.M.M. Snoek-Severs

Vice-Voorzitter van de Raad van Commissarissen

G.J. Bode

Secretaris van de Raad van Commissarissen

Overige gegevens

Statutaire regeling omtrent de bestemming van de winst (artikel 37)

1. Indien het totaal van de over een boekjaar ontvangen baten een overschot boven de lasten mocht opleveren, hebben de leden recht op dit overschot, naar evenredigheid van hun aandeel in de premie over het afgelopen boekjaar, tenzij de Ledenraad op voorstel van de Directie, welk voorstel de voorafgaande goedkeuring van de Raad van Commissarissen behoeft, besluit (een deel van) dit overschot toe te voegen aan de algemene reserve van de maatschappij.
2. De algemene reserve van de maatschappij kan door de Directie worden gebruikt om tot een spoedige uitkering van schadevergoedingen te geraken, tenzij de vastgestelde solvabiliteitsnormen conform het kapitaalbeleid van de maatschappij worden onderschreden.

Statutaire regeling omtrent de verwerking van een nadelig saldo (artikel 38)

1. Indien de premies en andere inkomsten over het boekjaar niet voldoende zijn voor betaling van de schaden en kosten, kan de Directie besluiten om het nadelig saldo geheel of gedeeltelijk ten laste van de algemene reserve te brengen. De leden van de maatschappij zijn niet aansprakelijk voor het nadelig saldo. Dit laat onverlet dat ieder lid van de maatschappij gehouden blijft om de reeds door hem verschuldigde premies aan de maatschappij te voldoen.
2. Het besluit van de Directie als bedoeld in lid 1 van dit artikel kan worden uitgevoerd, tenzij door de Ledenraad binnen dertig (30) dagen na de kennisgeving van het besluit van de Directie, met een meerderheid van ten minste twee/derde van de uitgebrachte geldige stemmen, wordt besloten tot vernietiging van het besluit van de Directie en het nemen van een alternatief besluit tot het dekken van het nadelig saldo; het alternatief besluit mag niet in strijd zijn met het bepaalde in de tweede volzin van lid 1 van dit artikel.

Controle verklaring onafhankelijke Accountant

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan de ledenraad en de raad van commissarissen van
Onderlinge Verzekerings Maatschappij "De Onderlingen" U.A.
Doelenplein 11
2871 CV SCHOONHOVEN

A. Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening 2017

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2017 van Onderlinge Verzekerings Maatschappij "De Onderlingen" U.A. te Schoonhoven gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Onderlinge Verzekerings Maatschappij "De Onderlingen" U.A. per 31 december 2017 en van het resultaat over 2017 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2017;
2. de winst- en verliesrekening over 2017; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Onderlinge Verzekerings Maatschappij "De Onderlingen" U.A. zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

B. Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- het verslag van de directie;
- de overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van Titel 9 Boek 2 BW vereist is.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Titel 9 Boek 2 BW en de

daamen & van sluis

Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

De directie is verantwoordelijk voor het opstellen van het directieverslag en de overige gegevens in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van de directie en de raad van commissarissen voor de jaarrekening

De directie is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW. In dit kader is de directie verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die de directie noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet de directie afwegen of de maatschappij in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet de directie de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij de directie het voornemen heeft om de maatschappij te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

De directie moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de maatschappij haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De raad van commissarissen is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de maatschappij.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de entiteit;

daamen & van sluis

- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door de directie en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door de directie gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de maatschappij haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een maatschappij haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met de raad van commissarissen onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Capelle aan den IJssel, 25 april 2018

Daamen & van Sluis Accountants Belastingadviseurs

P.P.J.M. Otten RA